

Canadese ganzen in Nederland

André van Kleunen, Sovon Vogelonderzoek Nederland

Canadese ganzen komen van nature voor in Noord-Amerika. Ze worden veel gehouden als siervogel. Sommige zijn in het wild terechtgekomen en hebben zich er kunnen handhaven en voortplanten. Daarnaast zijn in Noord-Europa Canadese ganzen uitgezet voor de jacht. Er zijn veel verschillende ondersoorten van de Canadese gans die verschillen in de kleur van het verenkleed en het formaat. Tegenwoordig zijn die ondersoorten ingedeeld in twee aparte soorten: de grote Canadese gans (*Branta canadensis*) en de kleine Canadese gans (*Branta hutchinsii*). Beide komen voor in Nederland, laatst genoemde in kleine aantallen.

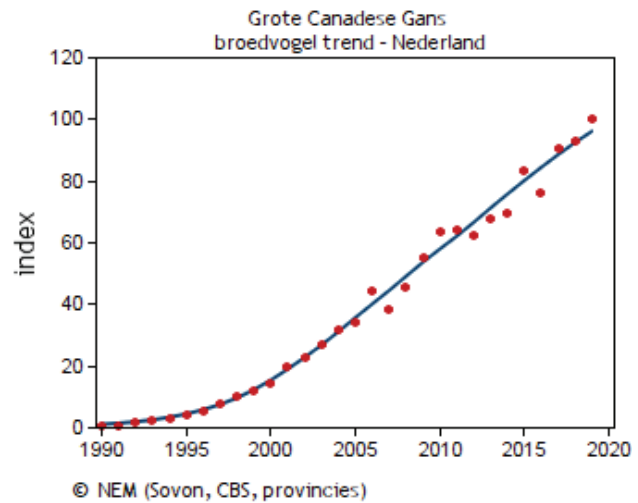
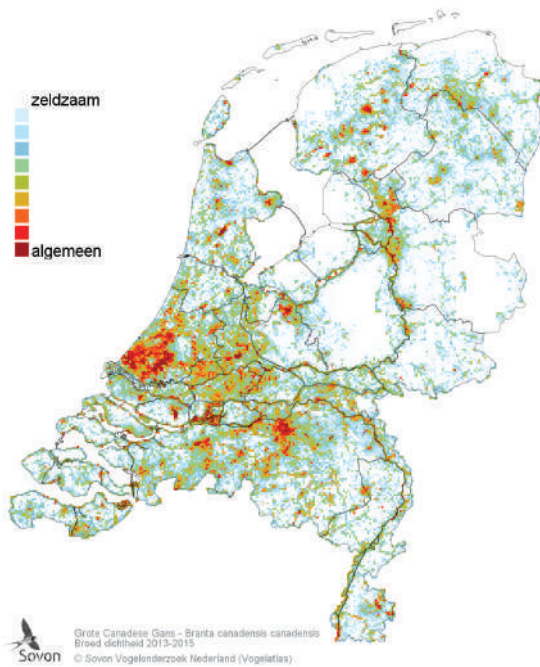
Gemengde groep ganzen, waartussen grote Canadese ganzen en een kleine Canadese gans. Cuijck NB, januari 2020.
(Foto: Harvey van Diek)

Opkomst en huidige voorkomen van grote Canadese gans in Nederland

Hoewel het eerste broedgeval van de grote Canadese gans in het wild al van 1951 dateert, heeft deze soort zich in de jaren zeventig-tachtig pas blijvend in Nederland gevestigd. Zuidwest-Nederland werd vanuit België gekoloniseerd en West-Nederland vanuit stadsparken daar. De Sovon Broedvogelatlas van 1998-2000 laat al een verspreiding van 19% zien; de soort kwam toen vooral voor in Laag-Nederland, maar er waren al broedgevallen in alle provincies. In 2013-2015 was de verspreiding volgens de Sovon Vogelatlas al toegenomen naar 58%. Deze laat alleen in het oosten van het land, de Flevopolders en het noorden van Friesland en Groningen nog serieuze gaten zien. De hoogste broeddichtheden worden nog altijd gehaald in de gebieden die het eerst gekoloniseerd zijn, waarbij vooral de regio Den Haag – Delft in het oog springt.

Kleine Canadese gans

Deze soort is veel minder talrijk dan de grote Canadese gans. Het gaat vooral om de donkere ondersoort *Branta hutchinsii minima*. Daarnaast zitten er ook veel vogels met hybride kenmerken tussen (met brandganzen (*Branta leucopsis*)). De broedpopulatie omvatte in 2013-2015 450-770 broedparen. Er is een concentratie in de driehoek Purmerend-Hoorn-Alkmaar.

Links: Relatieve broeddichtheden van grote Canadese gans in 2013-2015. (Bron: Sovon Vogelatlas)

Rechts: De geïndexeerde aantalsontwikkeling van de grote Canadese gans als broedvogel in Nederland.

De grote Canadese Gans is hiermee één van de meest snelle uitbreiders onder de vogelxoten in Nederland; alleen de Nijlgans deed het nog beter. De soort is weinig kieskeurig en komt voor in graslandgebieden, stedelijk gebied en waterrijke natuurgebieden. Hij lijkt vrij ongevoelig voor verstoring en zijn plantaardige voedsel, waaronder grassen, is in ruime mate aanwezig. Dat zal allemaal hebben bijgedragen aan de succesvolle uitbreiding van de soort in Nederland.

In 2013-2015 werd de Nederlandse broedpopulatie op 9.000-12.000 broedparen geschat. Hoewel de snelheid van de toename wel is afgenomen ten opzichte van de jaren negentig en begin 2000, laten de aantalsindexen recent vrijwel elk jaar weer hogere waarden zien. Sinds 2013-2015 zijn de aantallen met bijna 30% toegenomen. Dit ondanks bestrijding in verband met landbouwschade; in 2015/16 – 2017/18 ging het om gemiddeld 21.000 geschoten en gevangen vogels per jaar.

Voorkomen buiten de broedtijd

Buiten de broedtijd worden de maximumaantallen op 48.000-56.000 ex. geschat (2012-2017). Het gaat voor een groot deel om vogels die het hele jaar in Nederland verblijven, maar ook broedvogels uit Noordrijn-Westfalen komen naar Nederland en er zijn vogels gemeld uit België, Denemarken en Zweden. De verspreiding buiten de broedtijd lijkt op de broedverspreiding, maar wel met wat accentverschillen en plaatselijk vorming van grote groepen. Vooral in het zuidwesten zijn concentraties vastgesteld van meer dan 1.000 exemplaren, zoals in 2017/18 toen 4.050 exemplaren ruiden op het Volkerakmeer.

Verder lezen

Meer weten over de grote Canadese gans: <https://www.sovon.nl/nl/soort/1661>

Meer weten over de kleine Canadese gans: <https://www.sovon.nl/nl/soort/1664>

Herkenning grote en kleine Canadese ganzen en onderscheid van hybrides:

<https://www.sovon.nl/nl/content/herkenning-exoten-ganzen>

Meedoen aan vogeltellingen om de aantallen van vogels inclusief exoten in Nederland te volgen:

<https://www.sovon.nl/nl/vogelstellen>